

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

*Partnertherapie: Een apart vak!***Partnertherapie: Een apart vak!**

Feestelijke studiedag georganiseerd door de school voor relatietherapie

[Antwerpen, 26 oktober 2017]

Ankie Engels & Cathy Van Gorp

Nog nooit heb ik (AE) zoveel gekus en geknuffel gezien tijdens het onthaalmoment van een studiedag. Oud-studenten, collega-opleiders en vrienden uit België en Nederland, bijna iedereen die binnenkwam, werd door Jan Lens en May Michielsen persoonlijk begroet en warm onthaald. De uitnodiging sprak inderdaad over een feestelijke studiedag bedoeld als afscheid van de integratieve partnerrelatie-opleiding die Lens en Michielsen jarenlang georganiseerd hebben in Antwerpen en Utrecht.

In de voormiddag stond de liefde centraal. De liefde die Lens en Michielsen voelen voor elkaar en hun gezin en de liefde voor het vak, die als een rode draad door de dag liep. En dan waren er nog de liedjes van Zoé, een Nederlands duo, Mieke Kok en Ellen Rustige. Deze bijzonder enthousiaste en authentieke dames zongen over prinsen met bindingsangst, haren op het kussen, over dansen en vrijen, duurzame liefde en liefdesverdriet.

Lens en Michielsen loodsten ons allereerst langs hun inspiratiebronnen. 'Laten we onze inspiratiebronnen erkennen en eren. (...) Laten we alles delen. (...) Ideeën doen we op in interactie met anderen', zo citeerde Michielsen Van Lawick (2011). In de uiteindelijke uitwerking van hun benadering zijn ze misschien wel meest schatplichtig aan de kwetsbaarheidscirkel van Michele Scheinkman. Lens en Michielsen bouwen hun model en hun gesprekken op rond vier lagen. De eerste laag staat voor de basissysteemhouding, de circulaire kijk.

Wat is het patroon in dit koppel? Hoe beïnvloeden ze elkaar en hoe ontstaan de escalaties? Deze insteek haalt het koppel en de therapeut uit de schuldvraag. In de tweede laag bekijk je als relatietherapeut met het koppel welke emoties de motor zijn van hun escalerende patroon. Of zoals Lens en Michielsen het noemen: van reactie naar kernemotie en kwetsbare nood. In de derde laag, de organisatorische laag bij Scheinkman, komen de invloed van de levensfase, de gebeurtenissen en het maatschappelijke discours over partnerschap aan bod. In de vierde laag wordt er met een intergenerationele bril naar het koppel gekeken.

Het werd duidelijk dat Lens en Michielsen relatietherapie zien als een vak apart, dat specifieke kennis en vaardigheden vraagt. Het is essentieel om als therapeut helder te blijven over het contract met het koppel. Een directieve en leidende houding van de therapeut biedt de veiligheid die nodig is om de dynamiek van het paar te pakken te krijgen en hen enthousiast te krijgen voor verandering. In het eerste filmfragment van het fictieve koppel Bert en Ilse, geloofwaardig neergezet door de zoon en schoondochter van Lens, wordt al snel duidelijk wat er allemaal mis kan gaan als je als therapeut geen leiding neemt, niet durft onderbreken. Hilariteit alom in de zaal, de valkuilen zijn voor meer therapeuten herkenbaar. Enkel als je een consequent circulaire kijk hanteert, kun je achter de escalatie ook de gestagneerde groei zien, zodat je heen en weer kunt bewegen tussen proces en structuur en je niet verliest in de inhoud.

De voormiddag vloog voorbij door een goede afwisseling tussen kennis, kunst en kunde. Lens en Michielsen zetten vooral de liefde en passie in de verf die nodig is voor dit vak. Want zowel voor koppels als relatietherapeuten geldt: 'Niet enkel begrijpen

Partnertherapie: Een apart vak!

is belangrijk, maar ook voelen hoe het loopt.'

In de namiddag konden we elk twee van de vier workshops kiezen die werden gegeven door therapeuten opgeleid in het integratieve model van Lens en Michielsens.

Een eerste workshop, 'Uitdagende partnerrelatiedynamiëken in nieuw samengestelde gezinnen', werd deskundig en met een heel persoonlijke aanpak geleid door Cindy Schepers (werkzaam in eigen praktijk, Bierbeek) en Patricia Heije (oprichtster van de Stiefgoed Academie, Tilburg) beiden relatietherapeuten en ervaringsdeskundigen. Het worden van een nieuw samengesteld gezin is een proces van naar elkaar toegroeien met respect voor wat al is. Er moeten verbindingen gecreëerd worden in een context die structureel verschilt van een kerngezin. Er gaat bijvoorbeeld voor alle partijen een ervaring van verlies vooraf aan het vormen van een nieuw samengesteld gezin. Je bent daarnaast eerst ouder en wordt daarna partner. Deze en nog andere aspecten dragen bij aan een andere dynamiek en soms ook tot dynamiet. Als deelnemer aan een familieopstelling voelde ik (AE) dat de oplossing vaak zit in het vinden van de juiste plek of positie en in het benoemen wat die zoektocht en het al dan niet vinden of krijgen van een plekje met je doet. De belangrijkste aandachtspunten voor de therapeut zijn: meerzijdige partijdigheid, prioriteiten stellen en duidelijk maken waarmee je bezig bent, de veiligheid bewaken, weten dat geen enkele situatie gelijk is en je bewust zijn van je eigen referentiekader.

Bij de tweede workshop, van Jasmien Peeters (contextueel en eft-therapeut, singlecoach bij Focus op Verbinding in Antwerpen en consulent voor het relatiebemiddelingsbureau Duet in Gent), getiteld 'De hechtingstheorie als plattegrond voor singles, een goede landkaart in

het labyrint van de relatiemarkt', zat ik (AE) stiekem ook een beetje voor mezelf. Daar had ik echter al vlug spijt van toen ik de enige single in de groep bleek te zijn. De hechtingstheorie werd kort opgefrist en we kregen voeling met de obstakels die singles weerhouden van een betere partnerkeuze. Ik herkende een aantal obstakels, bij mezelf en bij mijn cliënten. 'Mildheid en vertrouwen zal jullie redden', zegt Peeters. Als we zicht krijgen op onze eigen emotionele logica zal dit in haar overtuiging leiden tot bewustere keuzes. Ons verlangen naar contact zal daarbij een krachtige hefboom voor verandering zijn en de hechtingstheorie een goede landkaart. Het mysterie liefde bleef gelukkig nog een beetje intact.

Véronique Bundervoet (psycholoog en relatietherapeut bij Psychotherapeutisch Centrum en School4power in Gent) en Kris De Groof (maatschappelijk werker en relatietherapeut eveneens bij Psychotherapeutisch Centrum en School4power) wilden ons doen nadenken over 'relatietraining voor of aanvullend op relatietherapie'. De methodiek waarmee ze ons denken wensten te stimuleren, botste aanvankelijk op heel wat weerstand. Wat hen sierde, is dat ze bleven staan. In hun verduidelijking nadien van wat hun relatietraining inhoudt, werd duidelijk hoe belangrijk voor hen de grens met relatietherapie is. Hun relatietraining wordt gegeven aan een groep van drie tot vier koppels die zich zonder intake inschrijven. Een belangrijke drijfveer voor dit aanbod is dat ze op deze manier heel breed de basiszaken rond relaties kunnen meegeven aan mensen, ook aan hen die nooit zullen kiezen voor relatietherapie.

Een laatste workshop werd gegeven door Andrea McCabe (gestaltherapeut, relatietherapeut in eigen praktijk en bij Beneath the Surface in Amsterdam), met

Partnertherapie: Een apart vak!

de eenvoudige titel 'Working with differences'. McCabe bracht haar eigen manier van werken met de materie van Schnarch op een zeer authentieke en bevattelijke wijze. Verschillen zijn nodig om uit de verstrikking te geraken en te groeien in differentiatie. We werden letterlijk, met een goudkleurig cadeaulintje, aan elkaar gebonden en zodoende verplicht te voelen hoe het is aan elkaar vast te zitten. In de nabespreking in grote groep werd opgemerkt dat we in onze kwetsbaarheden vooral gelijken en niet zozeer verschillen.

Deze studiedag was tussen de juiste muren gestut en met die gevoelens keerden wij huiswaarts: engagement en vrouwen.

Netwerken

Najaarscongres Vereniging voor Gedragstherapie en Cognitieve therapie (VGCT) [Veldhoven, 8-10 november 2017]

Joke Nuchelmans-Wijnen

Dit najaarscongres staat in het teken van netwerken in de breedste zin van het woord. Verbinding is nodig om nog meer succes te behalen met de cognitieve gedragstherapie. Continu investeren in netwerken is van belang om meer dan ooit samen te werken met externe partijen en vooral met de cliënt en diens netwerk.

Ten aanzien van het samenwerken met naasten van de cliënt is Donald Baucom uitgenodigd als belangrijke spreker. Hij is hoogleraar psychologie aan de University of North Carolina in Chapel Hill in de VS, en bekend als de grondlegger van de *cognitive behavioral couple therapy* (cbct). In dit

Ankie Engels is maatschappelijke werker, contextueel en partnerrelatietherapeut, werkzaam bij En Route, een centrum voor psychotherapie in Kortrijk. E-mail: ankie.engels@telenet.be

Cathy Van Gorp is klinisch psycholoog en systeemtherapeut, werkzaam als coördinator en groepstherapeut van de Bres, psychiatrisch dagziekenhuis van AZ Groeninge, Kortrijk en in een eigen praktijk in Zedelgem.

Literatuur

Gottman, J.M. (1999). *The marriage clinic – A scientifically based marital therapy*. New York: Norton.

Lawick, J. van (2011). Column NVRG-congres d.d. 16 september 2011.

verslag geef ik een overzicht van hetgeen aan bod is gekomen op het gebied van systeemtherapie. Het is vooral gericht op de cbct-workshops en lezingen van Baucom, die een rode draad vormen in het driedaags congres.

Het congres begint met precongres workshops, waaronder de workshop van Baucom 'Couple-based interventions for psychopathology'. Ter voorbereiding van die workshop hebben de deelnemers literatuur gelezen over cbct (Fischer & Baucom, in press) waarin de basis wordt gelegd van partnerondersteunende interventies bij diverse psychopathologieën.

Baucom introduceert zichzelf door te vertellen over zijn ervaringen met zowel individuele therapie als partnerrelatietherapie. Hij geeft aan dat het klassieke onderscheid – voor individuele problemen krijg je individuele therapie en voor partnerrelatieproblemen krijg je partnerrelatietherapie – tegenwoordig niet meer opgaat.